

Toespraak Sint-Pieters-Leeuw bij onthulling gedenkteken slachtoffers seksueel misbruik 16 november 2024

Geachte heer Burgemeester
Geachte genodigden

Graag wil ik u, meneer de Burgemeester, danken voor de uitnodiging en voor dit markante en hoopgevende initiatief.

Het is goed dat niet alleen in kerken en andere religieuze gebouwen, maar ook in de samenleving zelf én in de publieke ruimte, blijvend aandacht besteed wordt aan dit pijnlijke verleden van misbruik en onrecht.

De getuigenissen die ik mocht beluisteren, zijn hartverscheurend. Uit de woorden van de slachtoffers hoorden we hoe groot hun pijn en ontreddeping zijn. De gevolgen zijn niet te overzien. Op geen enkel vlak.

Het ergste wat u dan kan overkomen is dat men u niet gelooft, niet ernstig neemt, of uw getuigenis minimaliseert. Maar de slachtoffers hebben gesproken. Elk op zijn of haar manier. Stil of luid. In beperkte kring of in het openbaar. We zijn hen allen oprecht dankbaar hiervoor. Ze hebben ons geconfronteerd met de onloochenbare feiten: over wat in ons midden en door mensen van de Kerk zelf, is gebeurd. Het leed aangedaan door priesters of religieuzen is immens. Wij voelen echt mee met deze pijn. En we zijn beschaamd. Diep beschaamd.

Wij willen er alles aan doen opdat dit zich niet meer zou herhalen. Wij hebben daartoe meegewerkt aan de verschillende parlementaire commissies en zijn vragende partij om dit verder te doen. En intern werken we aan een scherper beleid, met een aangepast actieplan. We gaan hierover binnenkort ook in dialoog met de slachtoffers. Hun stem hierbij is onmisbaar.

Voor de slachtoffers van dit historisch misbruik willen wij dus een luisterend oor zijn, én ook helpende handen. Sinds 2011 werken we met opvangpunten van de Kerk: in de verschillende bisdommen en voor de religieuzen. Onze medewerkers beluisteren de pijn en het lijden. Spijtig genoeg kunnen zij het lijden niet ongedaan maken. Het lijden van de slachtoffers dragen zij mee.

De opvang van slachtoffers, hen een veilige plaats bieden om voor het eerst over het hen aangedane leed te spreken, hen met open oor en hart beluisteren en hen dan begeleiden naar erkenning en eerherstel en zo bijdragen tot de heling van deze diep gekwetste mensen: dat alles staat centraal in de werking van onze opvangpunten.

Voor de erkenning baseren wij ons op de misbruikverhalen van de slachtoffers: we horen en zien het zichtbare leed, en de scherpe herinnering van de kleinste details. We steunen ons ook op het archiefonderzoek in de betrokken bisdommen en congregaties.

Maar zoals ik al zei: spijtig genoeg kunnen deze opvangpunten het lijden niet ongedaan maken. Wat gebeurd is, kan niet verdwijnen.

Met dit beeld, symbool voor onnoemelijk lijden en onrecht, willen we als samenleving en als Kerk aangeven dat we misbruik en alle lijden dat ermee gepaard gaat, nooit meer willen ontkennen. Integendeel: we willen het zichtbaar en bespreekbaar maken. Voluit. Maar ook met schroom en schaamte voor alles wat gebeurd is.

Daarom danken wij allen die hiertoe het initiatief namen. Wij danken de slachtoffers die de moed vonden om te getuigen. Wij danken ook alle mensen die hen bijstonden en bijstaan.

In onze zoektocht naar een nieuwe cultuur binnen de Kerk, waar iedereen zich veilig voelt, en zich beschermd en geborgen weet, zal dit beeld ons helpen. Als een symbool van openheid en wederzijds respect. Of met de woorden van Emmanuel Levinas: dit beeld, en het krachtige appèl dat er van uit gaat, zal ons helpen om steeds weer het gelaat van de gekwetste Andere te zien, en het leed dat hij of zij heeft ondergaan. Het appelleert ons ook om steeds opnieuw de handen uit de mouwen te steken.

Om al die redenen: hartelijk dank, Meneer de Burgemeester; en allen die aan dit initiatief hebben meegewerkt.

+Luc Terlinden
Aartsbisschop van Mechelen-Brussel